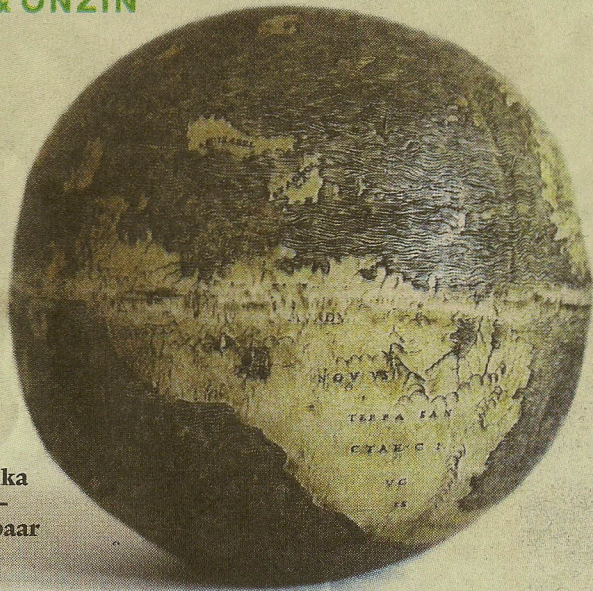

NRC WEEKEND

De weekendeditie van NRC Handelsblad en nrc.next Zaterdag 24 augustus & Zondag 25 augustus 2013

Wetenschap

OPHEF & ONZIN

Noord-Amerika wordt voorgesteld als een paar eilanden. THE PORTOLAN

Is dit echt de oudste globe met Amerika erop?

Hoofdredacteur Tom Sander van het cartografisch tijdschrift *The Portolan* noemt het een 'belangrijke ontdekking' en hij is er trots op dat zijn blad de vondst presenteert in het herfstnummer. Een anonieme Oostenrijkse verzamelaar kocht op een veiling van oude kaarten in Londen een globe die bestaat uit de aan elkaar gelijmde onderste helften van twee struisvogeleieren. De Belgische kaartenkenner Stefaan Missinne heeft de globe ter grootte van een grapefruit laten dateren – uitkomst: 1504 – en bespreekt de vondst in *The Portolan*.

Als de datering klopt, is dit de

oudste bekende globe waarop Amerika staat afgebeeld. Over de Nieuwe Wereld was in 1504 nog weinig bekend. Wat we zien weerspiegelt de ontdekkingen van Columbus en Amerigo Vespucci. Van het westelijk halfrond zien we vooral een groot stuk Zuid-Amerika. Noord-Amerika wordt voorgesteld als een aantal verspreide eilanden, waarvan er twee benoemd zijn: 'Spagnolla' en 'Isabel', mogelijk de twee helften van één eiland: Hispaniola. In Zuid-Amerika staan drie namen: Mundus Novus (Nieuwe Wereld), Terra de Brazil en Terra Sanctae Crucis (Land van het Heilig Kruis).

Volgens Missinne stond deze eierglobe model voor de koperen wereldbol die tot nu toe als de oudste voorstelling van Amerika gold: de Hunter-Lennox-globe die in het bezit is van de New York Library en waarschijnlijk dateert uit 1510.

Chet Van Duzer, kenner van Renaissancekaarten, noemt de vondst 'opwindend', maar wil meer testen. John W. Hessler van de Library of Congress is wantrouwig. Hij vernam van zijn contacten dat Missinne zelf de eigenaar van de globe is. Volgens Hessler heeft hij er daarom belang bij om de vondst voor te stellen als uniek. DIRK VLASBLOM